

AANBIEDINGSNOTA

Behorende bij beleidsbegroting
2020-2023

September 2019

Aanbiedingsnota

Beste raadsleden,

Bij deze bieden we u een sluitende begroting voor het jaar 2020 aan. Bij de kadernota 2020 stonden we voor een grote opgave als gevolg van landelijke ontwikkelingen. Het is gelukt deze financiële opgave voor het begrotingsjaar 2020 het hoofd te bieden zonder aan onze ambities en voorzieningen te hoeven tornen. Ook hebben we kans gezien om ruimte te creëren voor nieuwe ambities ten aanzien van projecten en de implementatie van de omgevingswet.

Bovenstaande betekent dat we op koers liggen ten aanzien van de uitvoering van het coalitieakkoord en de strategische en operationele doelen uit de huidige meerjarenbegroting.

Voor de jaren 2021 en 2022 voorzien wij nog een beperkt tekort, terwijl het jaar 2023 bijna sluitend is.

Wat in de toekomst ligt is nog onzeker. Eind september komt de septembercirculaire én we hebben de ervaring dat financiële opgaven vaak minder groot zijn dan ze in eerste instantie lijken. Deze aanbiedingsnota laat zich kenmerken door vertrouwen in de financiële toekomst én een goede voorbereiding op een situatie waarin we waarschijnlijk toch keuzes moeten maken.

Het college van burgemeester en wethouders van Moerdijk,

Jac Klijs

Thomas Zwiers

Eef Schoneveld

Desiree Brummans

Jack van Dorst

Hoofdlijnen ontwikkeling meerjarenbegroting

Begrotingsjaar 2020

Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad de kadernota 2020 vastgesteld. Deze kadernota gaf een structureel tekort variërend van € 2,2 tot € 2,7 miljoen in de periode 2020-2023. Daarnaast gaf het begrotingsjaar 2020 een tekort van € 1,3 miljoen voor éénmalige zaken. Voor de jaren 2021 tot en met 2023 waren de incidentele baten hoger dan de incidentele lasten. In de inleiding bij de kadernota 2020 hebben we aangegeven welke acties/mogelijkheden wij in zouden zetten om te komen tot een sluitende begroting.

Voor het jaar 2020 is het nog niet nodig om ambities bij te stellen. In de kadernota hadden we het uitwerken van de nieuwe eisen van het BBV als een van de acties benoemd. Het betrof hier de eis dat directe uitvoeringskosten moeten worden toegerekend aan projecten en investeringen. Verderop leggen we uit welk voordeel deze BBV aanpassing op de komende begrotingsjaren heeft.

Een bij de kadernota niet voorzien gevolg van de wijziging van de voorschriften betreft het activeren van uitgaven voor kosten die verband houden met reconstructies van wegen en groen. Dit activeren geeft de komende jaren kapitaallasten voor de exploitatie. Tot op heden werden deze kosten in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Voor de begroting betekent dit in feite dat de belasting in de diverse jaren verschilt. In totaliteit, in meerjarenperspectief, blijven de uitgaven op hetzelfde niveau. Echter, in de eerste jaren, van de verplicht voorgeschreven andere wijze van verwerking, heeft dit een groot effect op de begrotingsuitkomsten. Het gaat om een bedrag van ruim € 1,3 miljoen voor 2020.

Bij de berekening van het tekort op de éénmalige activiteiten was in de kadernota nog geen rekening gehouden met de onderuitputting binnen de kapitaallasten. Voor 2020 gaat dit op om een bedrag van ruim € 1,1 miljoen. Met nog enkele andere mutaties is de begroting ook voor dit onderdeel nagenoeg sluitend. In het vervolg zullen we dit onderdeel al verwerken in de kadernota, zodat een beter inzicht is in de werkelijke begrotingspositie. In deze nota van aanbidding geven we stap voor stap aan wat we hebben gedaan en wat we voorstellen om een sluitende begroting 2020 te kunnen vaststellen.

Begrotingsjaren 2021-2023

Met de kennis van nu trekken we de conclusie dat we de tekorten in 2021 en 2022 niet met begrotingstechnische - en stofkammaatregelen het hoofd kunnen bieden. Wel stellen we vast dat de opgave, op basis van de huidige financiële inzichten, relatief beperkt is. We spreken over een opgave van minder dan 1% van de totale begroting voor het jaar 2021.

Onzeker is nog wat de gevolgen van de septembercirculaire zijn, omdat op het moment van schrijven van deze nota van aanbidding de septembercirculaire nog niet is verschenen. Wel zullen we samen met de raad en de organisatie onze financiële stuurmanskunst moeten laten zien en zorgvuldig moeten laveren om in 2021 meerjarig een sluitende begroting te kunnen presenteren.

Op basis van de ervaring van de afgelopen jaren durven we vertrouwen te hebben in het sluitend krijgen van de begrotingsjaren 2021 en 2022. Dit vertrouwen is gebaseerd op het feit dat aanvankelijke tekorten na verloop van tijd toch vaak mee lijken te vallen. Om gesteld te staan voor een situatie waarin het tekort onverhoopt toch blijft bestaan bereiden we ons de komende maanden voor op het maken van keuzes in ambities, beleid, fasering en prioritering.

Deze ideeën hebben met elkaar gemeen dat het vooral gaat om het anders omgaan met de opgaven waar wij als

gemeente voor staan. De uitwerking hiervan zal betrokken worden bij het opstellen van de kadernota 2021-2024. Deze opgave willen wij langs de volgende inhoudelijke lijnen uitwerken in samenwerking met uw gemeenteraad.

De onderstaande lijnen zijn het resultaat van de verkenningen die we tussen kadernota 2020 en de nu voorliggende begroting hebben uitgevoerd. Het zijn ideeën en kansen die implementatietijd vragen voordat de financiële effecten zichtbaar worden en nog niet nodig waren om de begroting van 2020 sluiten te maken.

- 1) Omdenken en anders denken:
 - a. In beheer van openbare ruimte
 - b. Ten aanzien van accommodaties en vastgoed
 - c. Als het gaat om de bekostiging van samenwerkingsverbanden
 - d. Ten aanzien van taakstellingen in het sociaal domein
 - e. Over taakstellingen op inhoudelijke budgetten/kredieten.
 - f. Aangaande de evaluatie van het Toeristisch Fonds, Moerdijk Marketing en het budget voor evenementen
- 2) Heroriëntatie op ambities, projecten en investeringen, zowel in omvang als in periodiciteit.

Meerjarig inzicht in investeringen en kosten

We willen de komende periode een nog beter en kritischer inzicht krijgen in toekomstige (niet vermijdbare) investeringen, die nu nog niet in de meerjarenbegroting zijn opgenomen maar die wel een (kapitaal)last met zich mee gaan brengen. Denk bijvoorbeeld aan nieuwbouw van scholen, maar ook aan investeringen in bijvoorbeeld de riolering, verwerving van gronden en kosten die verbonden zijn aan beheer en onderhoud. We hebben de ambitie om deze informatie beter te kunnen betrekken bij het opstellen van de begroting, zodat de ontwikkelingen niet stil komen te liggen op het moment dat het begrotingsresultaat afneemt en het besteedbare deel van de algemene reserve uitgeput raakt.

Proces

Na vaststelling van de begroting zullen we een proces inrichten om samen met de raad vorm en inhoud te geven aan de kadernota 2021. We wachten daar niet mee, maar willen daar in 2019 al mee beginnen. We voeren over dit proces en de inhoud graag in een vroegtijdig stadium het gesprek met de gemeenteraad, zodat bij de kadernota 2021 duidelijke kaders gesteld kunnen worden in de richting van een ook in meerjarenperspectief sluitende begroting voor de jaren 2021 tot en met 2024.

Het proces om te komen tot een meerjarig sluitende begroting biedt bovendien kansen om ambities ten aanzien van samenwerken tussen college en raad, maar mogelijk ook tussen gemeente en inwoners en partners een impuls te geven. Dit past binnen de ambities van het college en de gemeenteraad als geheel. Wij nodigen u als gemeenteraad dan ook graag uit om zich niet alleen over de inhoud, maar ook over dit (participatie) proces uit te spreken.

Toch inzetten op (extra) ambities in 2020

Met de nu geprognosticeerde opgave voor 2021 voor ogen klinkt het inzetten op (extra) ambities in 2020 wellicht tegenstrijdig. Graag lichten we dit daarom in hoofdlijn toe.

Voor de implementatie van de omgevingswet en een aantal extra projecten maken we totaal ruim € 2 miljoen vrij uit de algemene middelen, om deze een impuls te kunnen geven. Dit is nodig om onze ambities te kunnen realiseren. Door dit te financieren uit de beschikbare algemene reserve drukken deze lasten niet op de structurele begroting.

Voor deze onderwerpen bieden we afzonderlijke raadsvoorstellen aan.

Financiële uitkomsten meerjarenbegroting 2020-2023

Algemeen

In de kadernota zijn we uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid, zoals verwoord in het coalitieakkoord en de meerjarenbegroting 2019-2022. Hiernaast zijn alle financiële effecten opgenomen van de voorziene nieuwe ontwikkelingen die passen bij de in de begroting opgenomen strategische en operationele doelen. Rekening houdend met deze uitgangspunten gaf de Kadernota voor het meerjarenperspectief een behoorlijk tekort. De structurele uitkomsten lagen tussen een tekort van ruim € 2,2 en bijna € 2,8 miljoen, terwijl de incidentele effecten voor 2020 een tekort gaven van bijna € 1,3 miljoen en voor de jaren 2021 tot met 2023 een overschot van bijna € 2,9 miljoen in 2021 en voor de jaren 2022 en 2023 een overschot van bijna € 0,2 miljoen. In deze éénmalige effecten waren de verwachte winsten in de grondexploitatie in deze jaren meegenomen.

Wij hebben in de kadernota een aantal acties/mogelijkheden aangegeven waarlangs we het proces om te komen tot een sluitende begroting zouden aanpakken. In deze aanbiedingsnota zullen we u meenemen hoe wij in dit kader 'gevaren' zijn.

Bij het voeren van een solide financieel beleid hoort het hebben van een reëel sluitende (meerjaren)begroting. In een reëel sluitende begroting zijn de jaarlijkse structurele lasten en baten minimaal met elkaar in evenwicht. Naast dat wij dit zelf belangrijk vinden, is het hebben van een reëel sluitende begroting ook van belang bij het bepalen van het toezichtsregime (preventief of repressief) door Gedeputeerde Staten. Preventief toezicht houdt in dat

besluiten van de gemeenteraad waaraan financiële consequenties zijn verbonden, vooraf moeten worden goedgekeurd door GS. Met de uitvoering kan en mag niet gestart worden voordat deze goedkeuring is verkregen. Bij repressief toezicht hoeven de besluiten van de gemeenteraad slechts ter kennisname te worden ingestuurd.

Naast de voorwaarde van een 'reëel sluitende' begroting zijn er nog enkele criteria in het kader van het toezichtsregime, t.w.:

- De meerjarenbegroting 2020-2023 moet voor 15 november 2019 door de gemeenteraad worden vastgesteld en worden ingezonden aan Gedeputeerde Staten;
- De jaarrekening over 2018 moet voor 15 juli 2019 zijn vastgesteld door de gemeenteraad en worden ingezonden aan Gedeputeerde Staten;
- De jaarrekening 2018 moet sluitend zijn.

Wij zijn van mening dat met de thans voorliggende meerjarenbegroting en ook kijkend naar de overige criteria, wij in 2020 in aanmerking komen voor repressief toezicht.

Kadernota 2020-2023

De uitkomsten van de kadernota 2020-2023 gaven het volgende beeld:

Uitkomsten Kadernota 2020-2023; (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
-totaal structureel en incidenteel	3.503	N	195	V	2.124	N	2.056	N
-w.v. structurele budgetten	2.217	N	2.670	N	2.288	N	2.241	N
-w.v. incidentele budgetten	1.287	N	2.865	V	164	V	185	V
-te verdelen in:								
-algemene dienst	1.541	N	70	V	89	N	110	V
-grondexploitatie	254	V	2.795	V	75	V	75	V

In bovengenoemde cijfers is rekening gehouden met de financiële effecten van alle 'nieuwe ontwikkelingen' die zijn verwoord in de bijlage bij de kadernota. Het betreft de volgende structurele en incidentele middelen:

jaar	structureel	incidenteel	totaal
2020	909.000	780.000	1.689.000
2021	1.133.000	219.000	1.352.000
2022	1.132.000	30.000	1.162.000
2023	1.130.000	-	1.130.000

Uitkomsten primitieve meerjarenbegroting 2020-2023

Na vaststelling van de Kadernota is, zoals aangegeven, verder invulling gegeven aan het opstellen van de begroting op productniveau. Verder zijn nog mutaties verwerkt op basis van ontwikkelingen die bij de kadernota nog niet bekend waren (o.a. verwerking gegevens meicirculaire), dan wel van acties/mogelijkheden die waren aangekondigd nog op te pakken in het proces om tot een sluitende (meerjaren)begroting te komen. Hierbij kan gedacht worden aan de acties "alle begrotingsposten tegen het licht", "verhoging rijksmiddelen (jeugdzorg)" en "nieuwe eisen BBV". Deze bijstellingen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023 (in het boekwerk zoals dat voor u ligt) en worden op hoofdlijnen toegelicht onder '1. Items verwerkt in het boekwerk meerjarenbegroting 2020-2023'.

Daarnaast hebben wij de nieuwe ontwikkelingen tegen het licht gehouden en andere ombuigingsopties gezien om uw raad uiteindelijk een sluitende (meerjaren)begroting aan te kunnen bieden. Een toelichting hierop is opgenomen onder '2. Items verwerkt in 1e begrotingswijziging 2020'. De 1e begrotingswijziging 2020 is hiermee een onlosmakelijk onderdeel van de (meerjaren)begroting.

1. Items verwerkt in het boekwerk meerjarenbegroting 2020-2023

Onderstaand worden de belangrijkste mutaties ten opzichte van de kadernota weergegeven:

a. Ontwikkelingen na kadernota

Na het opstellen van de kadernota heeft nog een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden, waarvan de financiële effecten zijn verwerkt in het begrotingsboekwerk 2020-2023. De belangrijkste structurele aanpassingen zijn:

onderwerp	2020	2021	2022	2023
meicirculaire gemeentefonds	-616.000	-825.000	-1.573.000	-1.179.000
nieuwe cao gemeenten 2019-2020	-299.000	-510.000	-510.000	-510.000
btw m.b.t. zwembaden	-158.000	-158.000	-158.000	-158.000
effect lagere CROW-index	86.000	86.000	86.000	86.000
aanpassing kapitaallasten	165.000	17.000	95.000	-52.000
volume groei OZB	-	-6.000	5.000	315.000
rente i.v.m. Moerdijkregeling	80.000	80.000	80.000	80.000
	-742.000	-1.316.000	-1.975.000	-1.418.000

Toelichting

In de kadernota is aangegeven dat de effecten van de meicirculaire nog niet verwerkt waren. Dit was ook niet mogelijk omdat deze uitkomsten pas bekend zijn geworden, nadat de kadernota aan uw gemeenteraad was gestuurd. De in de tabel opgenomen aanpassing wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door enerzijds de ontwikkeling van het zgn. accres en anderzijds door het sociaal domein. Zoals bekend volgt de algemene uitkering de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen trap op, samen trap af' hebben aanpassingen binnen de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De rijksuitgaven zijn voor de komende jaren neerwaarts bijgesteld, hetgeen dus een negatief effect heeft voor de te ontvangen algemene uitkering. Binnen de rijksbijdrage voor taken op het terrein van het sociaal domein spelen twee zaken. Enerzijds wordt voor het onderdeel 'participatie/voogdij 18+' de komende jaren € 452.000 minder aan bijdrage ontvangen. Anderzijds zijn, zoals verwacht en deels ook al in de kadernota verwerkt, extra middelen toegevoegd voor het onderdeel 'jeugdhulp'. In de kadernota was uitgegaan van extra middelen voor de jaren 2019-2022. De totale omvang van de extra middelen is gelijk gebleven, doch de periode waarin deze extra middelen ontvangen worden is teruggebracht naar 3 jaar in plaats van 4 jaar. Dit betekent voor de jaren 2020 en 2021 € 190.000 meer bijdrage dan verwacht, maar voor 2022 juist een lagere bijdrage van € 320.000. Dit verklaart ook grotendeels het verschil in aanpassing tussen 2021 en 2022.

De aanpassing op grond van het onderwerp 'BTW m.b.t. zwembaden' heeft te maken met het inwerking treden van de zgn. SPUK-regeling. Concreet betekent dit dat de BTW voor de gemeente in het vervolg een kostencomponent wordt.

De uitgaven op het terrein van de openbare ruimte worden jaarlijks verhoogd met een specifiek indexcijfer voor dit soort uitgaven, de zgn. CROW-index. Ten opzichte van de kadernota valt deze index lager uit dan verwacht.

Sinds een aantal jaren voeren wij met succes de Moerdijkregeling uit. Een deel van de kosten wordt door de gemeente gefinancierd. In 2030 worden de totale kosten van deze regeling vergoed door het Havenbedrijf Moerdijk. Voor het voorfinancieren van de kosten wordt een rentevergoeding ontvangen. Deze was tot op heden niet in de begroting verwerkt.

Naast mutaties met een structureel karakter zijn er ook mutaties waarvan de effecten éénmalig van aard zijn. Het gaat dan vooral om mutaties die verband houden met de grondexploitatie en onderuitputting van kapitaallasten.

In onderstaande tabel zijn alle effecten verwerkt van de ontwikkelingen die na de kadernota nog zijn doorgevoerd. Hierin zijn ook de financiële lasten verwerkt van de door de gemeenteraad aangenomen kadervoorstellen tijdens de behandeling van de kadernota op 4 juli jl. Voor het voorstel 'duidelijke taal' is structureel € 15.000 opgenomen. Voor de ander voorstellen (publiekscampagne openbare ruimte, Right to Challenge en erfpachtleningen voor verduurzaming maatschappelijk erfgoed) zijn de éénmalige lasten verwerkt in de jaren 2020, 2021 en 2022 van resp. € 60.000, € 30.000 en € 20.000.

Verwerking van genoemde ontwikkelingen die zich na het opstellen van de kadernota hebben voorgedaan leidt tot de volgende voorlopige begrotingsuitkomsten:

Tussenstand cijfers begroting 2020-2023 na ontwikkelingen na kadernota (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
-totaal structureel en incidenteel	2.903	N	703	N	3.762	N	91	V
-w.v. structurele budgetten	2.844	N	4.003	N	4.189	N	3.697	N
-w.v. incidentele budgetten	59	N	3.300	V	427	V	3.788	V
-te verdelen in:								
-algemene dienst	313	N	412	V	351	V	382	V
-grondexploitatie	254	V	2.888	V	75	V	3.406	V

Naar een sluitende begroting

In de kadernota hebben wij aangegeven dat wij al gestart waren met een proces om uw gemeenteraad als nog een sluitende begroting aan te kunnen bieden. Een aantal specifieke acties/mogelijkheden hebben wij benoemd. Een deel van deze acties betrof op zich 'technische' aanpassingen. De effecten hiervan zijn verwerkt in het begrotingsboekwerk. Het gaat om de volgende aanpassingen:

a. Alle begrotingsposten tegen het licht

Deze actie bestond uit het tegen het licht houden van alle ramingen en onderbouwingen van de begrotingsposten. Hierbij hebben we vooral ook de werkelijke uitkomsten van de jaarrekening 2017 en 2018 betrokken. Deze actie resulteert tot onderstaand positief effect voor de begrotingsuitkomsten voor de jaren 2020 tot en met 2023:

jaar	effect
2020	€ 631.000
2021	- 845.000
2022	- 1.039.000
2023	- 1.233.000

De belangrijkste mutaties dit tot dit effect geleid hebben zijn;

- kosten m.b.t. software	€	70.000
- rente-inkomst startersleningen	-	30.000
- lagere indexering tarieven Wmo BG	-	39.000
- stopzetten meedenkvoorziening cliëntondersteuning	-	30.000
- uitvoeringskosten diverse paraplunota's	-	30.000
- verlaging pensioen- en wachtgeldvoorziening wethouders	-	20.000
- diverse personeelslasten	-	31.000
- externe adviseurskosten nieuwe plannen	-	20.000
- OZB-opbrengst niet-woningen	-	190.000

De mutatie OZB-opbrengst niet-woningen wordt ingegeven door het feit dat de afgelopen jaren de werkelijke opbrengst ongeveer € 300.000 hoger is dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een hoger bedrag aan economische waarde voor nieuw- en verbouw. Jaarlijks werd tot op heden rekening gehouden met een bedrag voor nieuw- en verbouw van € 50 miljoen. In de praktijk ligt dit meer in de orde van grootte van € 100 miljoen. In het meerjarenperspectief zijn wij hier nu vanuit gegaan. Naast een hogere OZB-opbrengst, staat een hogere korting binnen de algemene uitkering voor de maatstaf 'eigen inkomsten'. Het bedrag van € 190.000 is het gesaldeerde effect voor deze twee componenten. In meerjarenperspectief is dit een voor alle jaren terugkerend effect. Dit verklaart ook het oplopen van het totaaleffect van deze actie.

Het is goed hier op te merken dat met deze actie 'lucht' binnen de diverse ramingen op voorhand uit de begroting wordt gehaald. Dit heeft mogelijk zijn effect op de uitkomst van de jaarrekening. Deze actie past overigens goed bij het scherp ramen van de benodigde budgetten.

b. Verhoging rijksmiddelen

In de kadernota 2020 was al rekening gehouden met extra rijksmiddelen voor de jeugdzorg op basis van toezeggingen van de minister. Zoals al eerder aangegeven bij de toelichting over de effecten van de meicirculaire is het totaal aan extra middelen niet echt afwijkend, maar wel qua periode. De totaal afgerond € 1 miljard aan extra middelen is beschikbaar voor de jaren 2019 tot en met 2021. Voor 2020 en 2021 betekent dit € 511.000 per jaar. Het besluit van de minister bood de gemeenten geen structurele oplossing voor de tekorten op de jeugdzorg.

Om de gemeenten hierin tegemoet te komen heeft het Ministerie van BZK in overleg met de provinciale toezichthouders een richtlijn afgekondigd dat de gemeenten het extra bedrag voor jeugdzorg in 2021 structureel mogen ramen in de jaren 2022 en 2023. Dit in afwachting van een verdiepend onderzoek naar de oorzaken van de budgetoverschrijdingen in de jeugdzorg. Hieraan is wel de voorwaarde gekoppeld dat de gemeente tevens zelf maatregelen neemt gericht op beheersing van de kosten in de jeugdzorg. De gemeente kan hier immers zelf ook op sturen.

c. Nieuwe eisen en regels BBV

In de kadernota is al aangegeven dat op grond van nieuwe regels binnen de BBV-voorschriften het verplicht wordt om interne uren toe te rekenen aan investeringen en projecten. Ten tijde van de kadernota was het positief effect nog niet bekend en dus ook nog niet verwerkt in de cijfers. De verplichting geldt alleen voor uren van de primaire afdelingen, dus niet voor overhead-uren, maar dit laatste is wel toegestaan. Om deze mogelijkheid volledig te benutten is er voor gekozen om ook overheaduren toe te rekenen. Er zijn diverse methoden om deze toerekening administratief te verwerken. De voorkeur gaat uit naar een praktische en eenvoudige werkwijze die administratief niet te belastend is. De berekeningen die nu zijn uitgevoerd, zijn gebaseerd op een methode waarbij een opslagpercentage op de geraamde investeringskredieten wordt toegepast. Voor reguliere investeringen is 15% aangehouden en voor vervangingsinvesteringen 7,5%. In de begroting 2020-2023 is dit voorlopig vertaald in een stelpost (een fictieve inkomst) binnen de begroting van € 486.000. Omdat de laatste jaren al een stelpost van € 250.000 was opgenomen betekent het doorvoeren van deze regels voor de begroting een positief effect van € 236.000. Naast dit voordeel nemen de investeringsbedragen toe. Dit leidt op termijn tot hogere kapitaallasten. De nieuwe berekening betekent ongeveer een verdubbeling van de stelpost. In 2020 zal door middel van tijdschrijven getoetst worden of de nu voorlopig gekozen uitgangspunten realistisch zijn.

Naast deze wijziging blijkt ook dat een wijziging die per 2017 is ingegaan nog leidt tot aanpassingen. Sinds 2017 is het verplicht om naast investeringen met economisch nut ook de investeringen met maatschappelijk nut in meerdere jaren af te schrijven (te activeren). Dergelijke uitgaven kunnen niet meer in 1 keer ten laste van een reserve en/of exploitatie worden gedekt. Op zich passen we dit ook al toe. Echter binnen het groot onderhoud van wegen bleek ook sprake te zijn van soortgelijke investeringen. Dit gaat dan om reconstructie van wegen in combinatie met groot onderhoud. Omdat ook deze uitgaven voortaan geactiveerd moeten worden, is dit vanaf de begroting 2020 aangepast. Dit betekent dat de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening onderhoud wegen met € 1 miljoen omlaag kan. Daartegenover staan kapitaallasten voor het activeren van deze reconstructie-uitgaven, die jaarlijks zullen oplopen. Het begrotingsvoordeel van € 1 miljoen in 2020 zal geleidelijk teruglopen. Vooral de eerste jaren is er voor de begroting een belangrijk positief effect.

Identiek aan de wegreconstructies geldt eenzelfde situatie bij de herinrichting van groengebieden. Ook deze zullen voortaan geactiveerd moeten worden. Omdat het hier om minder grote investeringen gaat is het begrotingsvoordeel in het eerste jaar € 350.000. Ook hier geldt dat dit voordeel geleidelijk zal aflopen

Het effect van de 'technische' aanpassingen geeft voor de jaren 2020 tot en met 2024 het volgende resultaat:

jaar	bedrag
2020	€ 2.220.000
2021	- 2.384.000
2022	- 2.919.000
2023	- 2.944.000

Als deze effecten worden verwerkt in het overzicht van begrotingsuitkomsten nadat de kadernota-uitkomsten zijn aangepast met de nagekomen mutaties, ontstaat onderstaand meerjarenperspectief. Deze bedragen zijn verwerkt in het begrotingsboekwerk.

Uitkomsten primitieve begroting 2020-2023 (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
-totaal structureel en incidenteel	-683 N	1.681 V	-843 N	3.036 V
-w.v. structurele budgetten	624 N	1.619 N	1.270 N	752 N
-w.v. incidentele budgetten	59 N	3.300 V	427 V	3.788 V
-te verdelen in:				
-algemene dienst	313 N	412 V	351 V	382 V
-grondexploitatie	254 V	2.888 V	75 V	3.406 V

2. Items verwerkt in 1e begrotingswijziging 2020

In onderdeel 1 zijn de meer 'technische' aanpassingen verwoord van de acties/mogelijkheden die ingezet zouden worden om te komen tot een sluitende begroting. Deels betreft dit aanpassingen op grond van uitgavenontwikkeling in de laatste jaren en wijzigingen als gevolg van aanpassingen in de voorschriften. In onderdeel 2 gaan we in op de andere, in de kadernota genoemde, acties/mogelijkheden.

a. Sociaal domein

In onderdeel 1.b 'Verhoging rijksmiddelen' is ingegaan op hoe, nu op basis van de meicirculaire en het standpunt van het ministerie van BZK/provinciaal toezichthouders, de cijfers zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023. Aanleiding voor ons om op dit onderdeel nu geen aanvullende bedragen te verwerken, dan wel voorstellen te doen. Dit geldt ook voor een mogelijke inzet van de reserve sociaal domein om het begrotingstekort lager te laten uitvallen.

b. Inkomsten verhogen

Het afgelopen jaar hebben wij meermalen gesproken over de kostendekkendheid van leges en retributies. In de commissievergadering van april 2019 is de lijn gekozen om bij de onderdelen rioolrechten en afvalstoffenheffing uit te gaan van 50% voor de component 'overhead'. De leges voor omgevingsvergunningen wordt in 3 stappen naar een kostendekkend niveau gebracht (raadsbesluit december 2018).

In relatie tot het sluitend maken van de begroting hebben wij voor 2020 opnieuw gekeken naar de kostencomponent 'overhead' binnen genoemde leges en rechten. Het overheadpercentage voor 2020 komt uit op 76%. Voor 2019 kwam dit percentage nog uit op 88%. Gevolg is dat de tarieven voor de leges omgevingsvergunning moeten worden verlaagd. Het financieel effect hiervan is € 53.000. Voor de rioolrechten en afvalstoffenheffing stellen wij voor vanaf 2020 toch uit te gaan van de werkelijke omvang van de overhead en dit mee te nemen in de tarieven. Dit geeft een extra inkomst voor de begroting van € 185.000 (€ 146.000 rioolrechten en € 39.000 afvalstoffenheffing). Voor de rioolrechten betekent dit dat het tarief per jaar met € 8,80 extra stijgt. Voor de afvalstoffenheffing gaat het om een extra stijging van € 2,55 per jaar. Deze stijgingen zijn naast de stijging voor de reguliere ontwikkeling van de kosten en baten binnen het product.

c. Specifieke keuzes en prioriteiten

Dit onderdeel valt in 2 'sporen' uiteen en worden hieronder afzonderlijk verwoord.

Spoor c1. Ontwikkelingen nieuw beleid/fasering investeringen

In de uitkomsten van de kadernota was financieel technisch voor de jaren 2020-2023 rekening gehouden met de effecten van een groot aantal (26 stuks) nieuwe ontwikkelingen voor 2020 en volgende jaren. In totaal gaat het om onderstaande bedragen:

jaar	totaal	w.v. structureel	w.v. incidenteel
2020	€ 1.689.000	€ 909.000	€ 780.000
2021	- 1.352.000	- 1.133.000	- 219.000
2022	- 1.162.000	- 1.132.000	- 30.000
2023	- 1.130.000	- 1.130.000	-

Ten opzichte van hetgeen in de kadernota is opgenomen, stellen wij voor op de volgende onderdelen aanpassingen te doen. Voor alle duidelijkheid merken wij hierbij op dat de bedragen voor deze ontwikkeling onderdeel uitmaken van de stelpost 'nieuw beleid'. Om de middelen beschikbaar te krijgen is een raadvorstel nodig.

a. Digitaliseren ontheffingen blauwe zones

Nadere studie naar dit onderwerp wijst uit dat het in de kadernota opgenomen bedrag van € 50.000 te hoog was. Op basis van nieuwe informatie is het jaarlijks benodigd bedrag € 27.000.

b. Aanleg randweg Klundert

In de kadernota was bij de berekening van de kapitaallasten nog uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 50 jaar. In de raadsvergadering van 10 oktober 2019 wordt het voorstel "Notitie Afschrijvings- en Waarderingsbeleid 2019" geagendeerd. In deze notitie wordt een aantal afschrijvingstermijnen geactualiseerd. O.a. de afschrijvingstermijn voor de aanleg van wegen wordt, op basis van ervaringsgegevens, verlaagd naar 25 jaar. Gevolg van deze aanpassing is dat de berekende kapitaallasten in de kadernota te laag waren. Voor de jaren 2021 t/m 2023 geeft dit extra lasten van € 88.900, resp. € 86.800 resp. € 84.700.

c. Gebiedsplannen/vitale centra

In het coalitieakkoord is een bedrag opgenomen van € 5 miljoen voor investeringen in diverse vitale centra. In 1e instantie is 50% van dit bedrag verwerkt als een te activeren investering. De kapitaallasten maken vanaf 2019 al onderdeel uit van de totale begrotingsuitgaven. De andere 50% zou éénmalig uit de algemene reserve worden gedekt. Door wijziging van de voorschriften dient echter ook dit deel van de investering te worden geactiveerd. De gevolgen hiervan zijn in de kadernota verwerkt. Bij nader inzien zal het budget niet in één keer worden ingezet. In 2020 wordt een krediet gevraagd van € 1.750.000, terwijl in 2021 voor het ander deel (€ 3.250.000) een voorstel wordt verwacht. Dit betekent voor 2020 dat alleen de kapitaallasten van het 1e deel van het totaalbudget op de begroting drukken. Dit gaat om een bedrag van € 87.500. Ten opzichte het financieel perspectief in de kadernota betekent dit een voordeel van € 149.875. Voor de jaren 2021 tot en met 2023 worden de lasten van het volledig investeringsbedrag van € 5 miljoen voorzien. Deze komen ten opzichte van het perspectief dat meegenomen is in de kadernota ca. € 14.000 hoger uit in verband met een kleine stijging van de omslagrente.

d. Verbeteren verkeersveiligheid

In het coalitieakkoord is ook een investering opgenomen van € 1,5 miljoen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. Vanaf 2019 zijn de volledige kapitaallasten van deze investering structureel in de begroting verwerkt. Wij schatten op dit moment in dat de investering niet in één keer plaatsvindt, maar verspreid wordt over 3 jaar. Dit betekent dat pas vanaf 2022 de volledige last van deze investering op de begroting drukt. Gelet op de eerder aangehaalde "Notitie Afschrijvings- en Waarderingsbeleid 2019", zal de afschrijvingsperiode geen 40, maar 25 jaar bedragen. Ten opzichte van de kadernota moet het financieel beslag op begrotingsruimte door beide

aspecten worden aangepast. Voor 2020 en 2021 geeft dit een voordeel van € 43.025, resp. € 10.025. Voor de jaren 2022 en 2023 een nadeel van € 22.425 resp. € 21.900.

e. *Implementatie Omgevingswet*

In de kadernota was een éénmalig bedrag opgenomen van € 150.000 voor 2020 voor implementatiekosten Omgevingswet. Inmiddels is het implementatieplan opgesteld en blijkt dat de kosten hoger uitvallen. Voor de raadsvergadering van oktober 2019 wordt hiervoor een afzonderlijk raadsvoorstel aangeboden. De in de kadernota opgenomen nieuwe ontwikkeling voor de begroting 2020 kan hierdoor komen te vervallen.

f. *Zorg en Veiligheid*

Het voor 2020 gevraagd budget van € 25.000 voor de investering die alle partijen (en dus ook de gemeente Moerdijk) nog moeten doen ten behoeve van het inrichten van een crisismeldpunt op grond van de nieuwe wet Verplichte GGZ, kan worden bekostigd uit de reserve sociaal beleid. De begrotingsexploitatie wordt hierdoor ontzien.

g. *Jongerenontmoetingsplaats Zevenbergen*

Deze nieuwe ontwikkeling komt op dit moment te vroeg. Samen met de diverse partners willen wij eerst onderzoeken of een JOP daadwerkelijk de oplossing is voor het vraagstuk waarvoor we gesteld staan. Het éénmalig gevraagde budget van € 25.000 voor 2020 kan komen te vervallen.

h. *Lokaal Educatieve Agenda*

In de kadernota was voor 2020 éénmalig een extra bedrag opgenomen, boven op de middelen die al in de begroting beschikbaar zijn (€ 30.000). Voor 2021 en volgende jaren is vooruitlopend op de geplande evaluatie een extra bedrag van € 40.000 verwerkt. Op dit moment zijn wij van mening dat het voorbarig is nu al extra middelen in de begroting op te nemen. Wij willen eerst de uitkomsten van de evaluatie afwachten.

i. *Duurzame inzetbaarheid (als onderdeel van strategisch HR-beleid)*

Op dit moment zijn wij druk doende om te komen tot een strategisch HR-beleid. Voor de uitvoering van dit beleid worden diverse bestaande en nieuwe instrumenten ingezet. In de kadernota was rekening gehouden met een financieel effect van 1% van de loonsom, t.w. € 160.000, om voldoende armslag te hebben om het beleid ook daadwerkelijk tot een succes te laten leiden. In de overweging om uw raad een sluitende begroting aan te kunnen bieden, hebben wij gemeend het bedrag voor deze nieuwe ontwikkeling met € 60.000 terug te brengen tot € 100.000 per jaar.

j. *Vernieuwing huisstijl*

Voor de jaren 2020 tot en met 2022 was jaarlijks een éénmalig bedrag opgenomen van € 30.000 voor vernieuwing van de huisstijl. Wij zijn van mening dat als je de huisstijl echt wilt vernieuwen dit beter is om in één keer te doen en niet over een dergelijke periode uit te smeren. Daarnaast zijn wij van mening dat het vernieuwen van de huisstijl niet een dermate grote prioriteit is, dat wij hiervoor nu middelen in de begroting willen opnemen.

k. *Formatieclaims*

In de kadernota zijn 3 nieuwe ontwikkelingen opgenomen voor functie-uitbreidingen op de terreinen interne controle, financieel advies en inkoopconsultantschap. In totaal is hiervoor in het meerjarenperspectief een bedrag opgenomen van € 119.000. Gezien de ontwikkelingen waar we ook binnen de totale organisatie voor staan, kunnen wij nu niet inschatten of daadwerkelijk ingezet moet worden op structurele uitbreiding van de capaciteit. Vooralsnog willen we volstaan met het voor 2020 en 2021 éénmalig beschikbaar stellen van budget voor deze uitbreidingen. Gedurende deze periode moet nagaan worden of op een andere wijze in de werkzaamheden kan worden voorzien binnen de bestaande formatie. Zo niet, dan zal vanaf 2022 mogelijk aanvullend budget nodig zijn.

l. Aanpassingen brandweergarages

In de meerjarenbegroting 2019-2022 is met ingang van de jaarschijf 2020 rekening gehouden met een investering van € 1.000.000 voor aanpassingen van brandweergarages. Bij een deel van de gebouwen gaat het om het inhalen van achterstallig onderhoud. Het bedrag dat hiermee gemoeid is bedraagt € 350.000 en kan via éénmalige middelen (lees: algemene reserve) worden gedekt. Voor een bedrag van € 650.000 zal sprake zijn van nieuwbouw. Dit bedrag moet dus geactiveerd worden en zal via kapitaallasten op de komende begrotingen drukken. Tot op heden was rekening gehouden met een bedrag van € 30.000. In verband met een kleine stijging van de omslagrente komt de last nu uit op € 32.500.

Het totaal effect voor de onderdelen a t/m l geeft ten opzichte van het financieel perspectief in de kadernota het volgende beeld:

jaar	effect
2021	€ 392.000 voordeel
2022	-146.000 voordeel
2023	- 117.000 voordeel
2024	- 122.000 voordeel

Spoor c2. Aanpassen bestaande begrotingsbudgetten

Naast de onderdelen genoemd onder C1 hebben wij, om te komen tot een sluitende begroting, er ook voor gekozen om een aantal budgetten te verlagen ten opzichte van de huidige bedragen in meerjarenperspectief. Onderstaand wordt bij ieder aanpassing een korte toelichting gegeven:

a. Communicatie; publieksvoorlichting

In verband met het afsluiten van een goedkoper contract voor de wekelijkse informatie in een regionaal katern kan deze begrotingspost worden verlaagd naar een bedrag van € 60.000 (verlaging € 27.000). Hierbij zijn wij van mening dat specifieke voorlichting over bepaalde beleidsonderwerpen/investeringen/projecten onderdeel uit moet maken van de budgetten voor deze issues. Deze aanpassing betekent dus niet dat er minder gecommuniceerd wordt dan wij tot op heden doen.

b. Stelpost nieuw beleid incidenteel

In de meerjarenbegroting is een stelpost opgenomen voor zowel nog niet voorziene éénmalige uitgaven, als structurele uitgaven. Wij vinden het belangrijk dat voor nieuwe uitgaven met een structureel karakter er een beperkte ruimte is in het meerjarenperspectief. Via een raadsvoorstel kan deze ruimte benut worden, waardoor niet gelijk ook het begrotingsresultaat in het geding is. Voor éénmalige niet voorziene zaken zijn wij van mening dat hiervoor ook de algemene reserve kan worden ingezet. Het is niet noodzakelijk om hier op voorhand al begrotingsruimte voor te claimen. Wij stellen voor het bedrag van € 100.000 dat in dit kader in de het meerjarenperspectief is verwerkt te laten vervallen.

c. Beperking regeling Huishoudelijke Hulp Toelage.

In 2019 is gestart met een afbouw van de dienstencheques voor cliënten met een indicatie voor huishoudelijke ondersteuning. De dienstencheques, bedoeld voor aanvullende taken bovenop het resultaat 'schoon en leefbaar huis', bleken toch vaak voor dit resultaat te worden aangewend. Daarnaast wordt de toekenning van dienstencheques financieel onhoudbaar vanwege de stijgende tarieven en het toenemend aantal cliënten met een indicatie HO. Tenslotte is er krapte op de arbeidsmarkt ontstaan, wat tot gevolg kan hebben dat aanbieders

medewerkers niet langer kunnen inzetten om uitvoering te geven aan de dienstencheques voor alle doelgroepen. Reden om vanaf 2020 deze regeling te beperken.

De inzet van dienstencheques bij mantelzorgers dient een heel ander doel, namelijk ter ontlasting en het voorkomen dat de mantelzorger overbelast wordt. In 2020 blijft het mogelijk om maximaal 52 dienstencheques aan te vragen door de mantelzorgers. De eigen bijdrage wordt in 2020 verhoogd van € 5 naar € 7,50 per dienstencheque. Deze aanpassing heeft voor de begroting een positief effect van € 96.000.

d. Ondersteunen burgerinitiatieven

In het coalitieakkoord was een structureel bedrag opgenomen van € 50.000 voor het (regel-arm) ondersteunen van burgerinitiatieven. Op dit moment zijn in de begroting ook al bedragen opgenomen die ingezet kunnen worden voor dergelijke ondersteuning. Het is wel gewenst om wat meer armslag te krijgen, maar wij zijn van mening dat het volledige bedrag niet noodzakelijk is. Wij stellen voor het budget te halveren en dus met € 25.000 terug te brengen.

e. Diverse budgetten in relatie tot personeel

In het financieel perspectief van de kadernota was rekening gehouden met diverse uitgaven gerelateerd aan het personeel. Bij het nogmaals goed screenen van de budgetten blijkt dat een verhoging van het opleidings- en ontwikkelingsbudget (extra impuls ingezet voor de jaren 2018 en 2019 voor het traject Van Goed Naar Beter) kan komen te vervallen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 37.000. Verder wordt er jaarlijks een budget opgenomen voor inhuur bij vervanging als gevolg van ziekte (gebaseerd op een percentage van de loonsom). De afgelopen jaren komt dit bedrag steeds zo ongeveer uit op € 200.000. Door de uitbreiding van het aantal medewerkers en de loonsomontwikkeling wordt dit budget steeds hoger, zonder dat dit direct noodzakelijk is. Wij stellen voor dit vervangingsbudget vast te zetten op genoemd bedrag, hetgeen een bijdrage geeft voor het komen tot een sluitende begroting van € 50.000.

Het totaal effect voor de onderdelen a t/m e geeft ten opzichte van het financieel perspectief in de kadernota een voordeel van € 330.000.

3. Onderwerpen raadsvergadering oktober en november 2019

Naast de financiële effecten met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen worden in de raadsvergadering van oktober en november drie raadsvoorstellen behandeld, waarbij inzet van financiële middelen wordt gevraagd. Het betreft de volgende voorstellen en de daarbij behorende financiële effecten:

(bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
beleidsregels waardering en afschrijving	133	N	115	N	116	N	116	N
verledden baanverlichting tennisvereniging De Lobbelaer	4	V	4	V	4	V	4	V
begrotingswijziging ICT-WBW (zienswijze voorstel)	35	N	138	V	161	V	161	V
Totaal	164	N	27	V	49	V	49	V

Voor inhoudelijke informatie wordt verwezen naar de betreffende voorstellen die u zijn/worden aangereikt.

Uitkomsten meerjarenbegroting 2020-2023, incl. effecten van de onderwerpen die in de 1e begrotingswijziging 2020 worden verwerkt

Na onderdeel 1 (Items verwerkt in het boekwerk meerjarenbegroting 2020-2023) zijn de uitkomsten van de primitieve begroting 2020-2023 weergegeven. Deze cijfers zijn de basis van hetgeen in het boekwerk "Meerjarenbegroting 2020-2023" is verwerkt. In onderdeel 2 (items verwerkt in 1e begrotingswijziging 2019) is een aantal zaken benoemd die wij in zetten om uw raad een sluitende begroting voor de jaarschijf 2020 aan te kunnen bieden. Verder zijn in onderdeel 3 (Onderwerpen raadsvergadering oktober en november 2019) de financiële effecten verwoord van voorstellen die nog vóór of gelijktijdig met de begrotingsvaststelling aan de raad worden aangeboden. Zoals aangegeven worden de effecten van de onderdelen 2 en 3 verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2020. Deze begrotingswijziging is onlosmakelijk verbonden met de meerjarenbegroting 2020-2023. Als we rekening houden met al hetgeen in deze aanbiedingsnota is verwoord ziet de begrotingspositie 2020-2023 er als volgt uit:

Uitkomsten begroting 2020-2023 inclusief effecten die verwerkt worden in 1e begrotingswijziging 2020 (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
-totaal structureel en incidenteel	80 V	2.235 V	178 N	3.705 V
-w.v. structurele budgetten	75 V	976 N	634 N	113 N
-w.v. incidentele budgetten	5 V	3.211 V	456 V	3.818 V
-te verdelen in:				
-algemene dienst	249 N	323 V	381 V	412 V
-grondexploitatie	254 V	2.888 V	75 V	3.406 V

Conclusie

Op grond van bovenstaande kan het volgende worden geconcludeerd:

1. Voor het begrotingsjaar is sprake van een 'reëel sluitende begroting' (kolom structureel). Op basis hiervan mag verwacht worden dat de provincie voor de begroting 2020 zal besluiten het repressieve toezicht van toepassing te verklaren.
2. Gedurende de gehele meerjarenperiode zijn de incidentele lasten lager dan de incidentele baten. De lasten kunnen dus worden opgevangen, zonder dat een beroep gedaan moet worden op b.v. de algemene reserve.
3. De incidentele baten worden naast de onderuitputting van kapitaallasten nagenoeg volledig veroorzaakt door winstneming binnen de grondexploitatie. De raming is gebaseerd op de huidige exploitatiebegrotingen van de diverse complexen. De zekerheid over deze winstneming is echter beperkt.

Overige onderwerpen

Belastingendruk

In de paragraaf lokale heffingen 2020 wordt ingegaan op de ontwikkeling van de lokale lastendruk met betrekking tot 'gezinsgebonden belastingen' voor 2020. In deze paragraaf wordt aangegeven dat deze lokale lastendruk toeneemt met 4,69% ten opzichte van 2019. Bij de berekening van 'gezinsgebonden belastingen' wordt de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing meegenomen. De tarieven voor de onroerende zaakbelastingen en de rioolrechten zijn verhoogd met, de in de kadernota, aangegeven ontwikkeling van de prijsindex van 1,4%. Het tarief voor de afvalstoffenheffing wordt verhoogd met 11,29%. Dit heeft vooral te maken met enerzijds een toename van de kosten van verwerking van het (rest)afval en een lagere vergoeding voor diverse afvalstromen (plastic en papier). In deze tariefsverhoging is ook rekening gehouden met de kosten van het wekelijks inzamelen van het GFT-afval in de maanden juni tot en met augustus.

In deze nota van aanbidding doen wij, ten behoeve van het sluitend maken van de begroting 2020, het voorstel om voor de tarieven van rioolrechten en afvalstoffenheffing uit te gaan van een volledige doorbelasting van de kosten gemoeid met de overhead. Op grond hiervan stijgen de tarieven op jaarbasis met respectievelijk € 8,80 voor het rioolrecht en € 2,55 voor de afvalstoffenheffing. Rekening houden met deze extra tariefstijgingen nemen de 'gezinsgebonden belastingen' toe met een bedrag van € 11,35. Het hiermee corresponderende percentage van de stijging ten opzichte van 2019 van de lokale lastendruk komt dan overeen met 6,4%.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" wordt een uiteenzetting gegeven van de belangrijkste risico's en de daaraan gerelateerde aspecten. Jaarlijks worden deze belangrijkste risico's minimaal één keer geïnventariseerd. De laatste keer dat dit heeft plaatsgevonden is bij de jaarrekening 2018. Voor de begroting 2020 zijn de belangrijkste risico's nogmaals bekeken. Rekening houdend met de getroffen beheersmaatregelen en de kansinschatting dat een risico zich voordoet is minimaal een weerstandsvermogen nodig van € 19 miljoen. Dit bedrag is € 2,3 miljoen hoger dan bij de jaarrekening 2018 werd ingeschat. Zo worden de risico's in de openbare ruimte voor € 1 miljoen hoger ingeschat en verder zijn de risico's bij projecten toegenomen (€ 0,7 miljoen) als gevolg van uitblijven onherroepelijke titel LPM, nadeelcompensatie centrumplan Zevenbergen (€ 0,4 miljoen) en bij verbonden partijen (€ 0,2 miljoen), omdat een aantal verbonden partijen geen eigen weerstandsvermogen mogen aanhouden van de deelnemende gemeenten.

De gemeenteraad heeft bepaald dat de weerstandsratio minimaal 1,0 moet zijn. Dit betekent dat de buffer binnen de algemene reserves voor het opvangen van risico's gelijk moet zijn aan het berekende minimale weerstandsvermogen (€ 19 mln.). In landelijke benchmarks wordt het weerstandsratio uitgedrukt in een percentage van de totale omvang van de algemene reserve en de onbenutte begrotingscapaciteit. De ratio berekend op deze uitgangspunten komt uit op 1,5.

Door tal van besluiten en onvoorziene ontwikkelingen wordt de druk op de vrij besteedbare ruimte binnen de algemene reserve groter. Op basis van de huidige gegevens wordt deze vrij besteedbare ruimte geschat op € 6,2 miljoen en kan op zich éénmalig worden ingezet. Inzet van de algemene reserve ter dekking van structurele uitgaven moet zoveel mogelijk voorkomen worden. In de notitie Reserves en Voorzieningen (raadsvergadering oktober 2018) hebben wij deze spelregel ook opgenomen.

Personeel en organisatie

Algemeen

De uitdagingen waar gemeenten voor staan blijven onveranderd groot. Naast nieuwe taken, vraagt ook de steeds meer interactieve relatie met de omgeving veel aandacht. Dit stelt nieuwe eisen aan de medewerkers binnen onze organisatie. Deze uitdaging passen binnen ons kompas van "Van Goed Naar Beter". Hierin is het centrale doel: het zijn van een toekomstbestendige organisatie die aansluit op de steeds sneller veranderende samenleving. Een flexibele organisatie, die inspeelt op maatschappelijke vraagstukken en strategische ondersteuning biedt aan het bestuur. In 2020 leggen we de focus op drie inhoudelijke thema's, t.w. beter sturen, beter beheersen en versterken van de externe oriëntatie. Langs deze opgaven zullen wij de kernwaarden 'samenwerkend', 'bevlogen', 'aansprekend' en 'vertrouwd' met elkaar inkleuren en concretiseren.

Formatie

Met betrekking tot de formatie kan onderstaand overzicht worden gegeven tussen de nu begrote formatieomvang en loonkosten voor 2020 en de begrotingscijfers 2018 en 2019. In deze overzichten zijn nu naast de formatie en loonkosten van de ambtelijke organisatie ook de formatie en loonkosten van het overige personeel opgenomen (b.v. havenmeesters, gastvrouw Mauritshuis).

Jaar	Fte	Loonkosten
2018	226,00	€ 16.309.000
2019	227,79	€ 16.378.000
2020	234,66	€ 18.284.000

De loonkosten in de begroting zijn gebaseerd op de huidige cao (2019-2020). De toename van bijna 7 fte is een gevolg van de extra fte's waartoe o.a. bij de vaststelling van de begroting 2019 door uw raad is besloten. Deze zijn toegelicht in het coalitieakkoord en de aanbiedingsnota behorende bij de begroting 2019.

Tot slot

Wij realiseren ons dat naast de jaarlijks terugkerende zaken in 2020 tal van nieuwe zaken benoemd worden in de begroting om mee aan de slag te gaan. Daarnaast vragen ook in 2020 nog nieuwe issues om aandacht, die wij nu nog niet onderkend hebben. Dit vraagt om flexibiliteit van zowel bestuur, als organisatie. Wij vertrouwen er op dat ons dit, net als in eerdere jaren, gaat lukken.

Naast deze flexibiliteit hebben we met elkaar de opgave om ook de begrotingen voor de komende jaren sluitend te maken. Zoals in de inleiding aangegeven hebben wij ook hier alle vertrouwen in dat ons dit gaat lukken. In de aanloop naar de kadernota 2021-2024 zullen wij de financiële ontwikkelingen goed monitoren en bereiden wij ons voor op het maken van keuzes in ambities, beleid en fasering en prioritering. In dit traject zullen wij uw gemeenteraad betrekken.

Bij de uitvoering van alle zaken die in de begroting 2020 aan bod komen, is het uitermate belangrijk om onze inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven actief te betrekken. Het onderhouden van goede contacten met de inwoners en andere groeperingen in de verschillende kernen is hierbij essentieel.

Samen met uw gemeenteraad en de ambtelijke organisatie blijven wij werken aan het vertrekpunt van deze coalitiesamenwerking, t.w.: **“Een krachtige, ondernemende partner. Dat zijn wij!”**.

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk.

Jac Klijs

Thomas Zwiers

Eef Schoneveld

Desiree Brummans

Jack van Dorst

